

BARDU KOMMUNE
Trivsel og kvalitet i friske omgivelser

FAGERÅSEN BARNEHAGE

Årsplan for barnehageåret 2023/2024

*«Glede, trivsel, lek og læring,
gir hjernen mye viktig næring!»*

INNHALDSFORTEGNELSE

INNHALDSFORTEGNELSE	2
VELKOMMEN TIL BARNEHAGEÅRET 2023-2024!	3
PERSONALET I FAGERÅSEN BARNEHAGE	4
Visma Min Barnehage – app	5
Tidsramme	5
Adresse og e-postadresser	5
HOVEDMÅL	6
SATSNINGSOMRÅDE	6
Målet med «Kompetanseløftet»	6
BARNEHAGENS FORMÅL OG VERDIGRUNNLAG	8
BARNEHAGENS INNHOLD	9
AKTIVITETSPLIKTEN	12
BARNS MEDVIRKNING	12
SAMARBEID MELLOM HJEM OG BARNEHAGE	13
OVERGANGER OG TILVENNING	13
PLANLEGGING, VURDERING OG DOKUMENTASJON	14
BARNEHAGENS FAGOMRÅDER	15
BURSDAGSFEIRING I BARNEHAGEN	20
NOEN AV VERKTØYENE VÅRE	21
SAMARBEIDSPARTNERE	22
MELDEPLIKT	22
HELSE OG SYKDOM	22

VELKOMMEN TIL BARNEHAGEÅRET 2023-2024!

Bardu kommune har ca. 4000 innbyggere, og drifter til sammen 5 barnehager. Fageråsen barnehage er en kommunal tre-avdelings barnehage i Bardu kommune, og har vært i drift siden den ble åpnet i februar 1990. Barnehagen har 3 avdelinger. Veslefrikk med 9 plasser i alderen 0-3 år, Askeladden med 18 plasser i alderen 2-6 år, og Tyrihans med 18 plasser i alderen 2-6 år. Ett barn under 3 år opptar to plasser på stor-avdelingene.

Dette er årsplanen til Fageråsen barnehage, barnehagen med naturlig uteområde, og nærhet til naturens mangfold (skog og flott turterreng, skistadion, akebakke m. m). Årsplanen bygger på *Lov om barnehager* med forskrifter. Den skal gi informasjon om hvordan barnehagen jobber målrettet for å sikre at det blir gitt et pedagogisk tilbud som har et innhold som er i tråd med de kravene som stilles i overnevnte styringsdokument. Årsplanen er ment å gi foreldre, foresatte og andre interessenter innsyn og informasjon om barnehagens innhold, og ikke minst er den et arbeidsverktøy for personalet. Den er også et grunnlag for kommunens tilsyn med barnehagen. Foreldre skal gjennom årsplanen få et godt innblikk i barnehagens arbeid, og se en klar sammenheng i barnehagens planverk, samt ha en mulighet til å påvirke innholdet i barnehagehverdagen. Barnehagens planer skal vise helhet og sammenheng mellom de overordnede målene i årsplanen og de konkrete aktivitetene i barnehagen. Årsplanen skal si noe om hva som skal vurderes og hvordan vurdering skal skje.

Barnehagen er en pedagogisk virksomhet for omsorg, danning, lek og læring. Den skal bidra til en god start på livet og livslang læring. De måter vi arbeider på, er ment å være

til BARNETS BESTE!

I Fageråsen barnehage mener vi at barn utvikler seg i samspill med andre barn og voksne. Barnets anstrengelser og egen aktivitet i møtet med omverdenen har stor betydning. Dette betyr at vi må søke å ta vare på de behov barna faktisk har, og gi dem mulighet til å utvikle seg fra sitt eget ståsted. I barnehagen skal barn få støtte og hjelp til å utvikle seg til ***den beste versjonen av seg selv!***

Alle foreldre og foresatte oppfordres til å lese vedtektene for barnehagene i Bardu. Disse finnes på www.bardu.kommune.no. Her finner dere også årsplanen til barnehagen, samt oversikt over hvilke dager som barnehagen er stengt (planleggings- og fagdager). I tillegg finner dere aktivitetsplanen og annen nødvendig info.

Barnehagen har åpent mandag til fredag kl 0700-1615, hele året med unntak av romjul, onsdag før påske, og åtte fag-/planleggingsdager. For barnehageåret 2023/2024 er det følgende fag-/og planleggingsdager: 14. og 15.august, 9.oktober, 14.november, 2.januar, 27.februar, 10.mai og 21.juni. Disse dagene er barnehagen stengt!

3 uker i juli/august er barnehagene i kommunen sommerstengt. For 2024 er dette uke 29, 30 og 31.

Vi ser fram til et spennende barnehageår med blant annet;

glede, trivsel, lek og læring!

Berit Moen
Styrer i Fageråsen barnehage

PERSONALET I FAGERÅSEN BARNEHAGE

Styrer

Berit Moen, barnehagelærer med tilleggsutdanninger

Pedagogisk leder

Renate Dalbakk, barnehagelærer

Stian Lundberg Evenmo, barnehagelærer

Karianne Berg, barnehagelærer

Kristine Seppola Brandvoll, barnehagelærer

Barnehagelærer

Renate Olsen, barnehagelærer (Permisjon. Tilbake våren 2024)

Lena Guttormsen, barnehagelærer (Vikar for Renate O.)

Fagarbeider, barnepleier, assistent, vikarer

Monika Nydal, fagarbeider

Tove Haugseth, fagarbeider

Anne Irene Fossmo («Annemor»), barnepleier

Berit Vang Andreassen, fagarbeider

Synne Marie Sneve Vesterhus, fagarbeider

Mari-Ann Svendsen, assistent

Toril Dybdal, fagarbeider

Andrea Hilmarsen, assistent

Turid Hagensen Paulsen, vikar

Bodil Bones, vikar

Elin Bones, vikar

Støttepedagog

Sofje Van Wambeke, barnehagelærer

Lærling i barne- og ungdomsarbeiderfaget

Tiril Sande

Renholder

Herdis Johansen

Fageråsen barnehage telefonnummer: **771 85 460**

Hver avdeling har direktenummer. Disse er oppført i *Visma Min Barnehage*-appen. Hvis man ringer direkte, vil man miste muligheten for viderekobling hvis det ikke svarer. Ringer man 771 85 460, vil man få noen valg. Hvis det da ikke svarer, vil det ringe på alle numrene, og noen i barnehagen vil komme til å svare.

Visma Min Barnehage-appen er en tjeneste hvor du som foresatt enkelt kan kommunisere med din barnehage, samt enkelt følge med på ditt barns hverdag i barnehagen. Hvis du ikke har Bank-Id, har du dessverre ikke mulighet til å benytte appen.

Med Min Barnehage-appen kan du enkelt:

Motta og sende meldinger med barnehagen, registrere hvilke dager ditt barn ikke skal være i barnehagen, motta dagbok som forteller om barnets små og store opplevelser i barnehagen, i form av tekst og bildedeling, gi eller avslå samtykker, motta felles beskjeder med informasjon fra barnehagen, se når ditt barn har sovnet i barnehagen, se planlagte aktiviteter i kalender.

For foresatte og barnehagen kan det haste og fortelle hverandre noe. Da er appen en perfekt kommunikasjonsplattform. Kanskje må du som forelder fortelle barnehagen at barnet blir forsinket. Med appens innebygde meldingsfunksjon blir det raskere, lettere og sikrere å si ifra om spontane endringer.

Kort sagt gjør *Visma Min Barnehage*-appen informasjon lett tilgjengelig, og dialogen mellom dere og barnehagen blir enda enklere og mer effektiv. Noe du lurer på i forbindelse med appen? Spør på avdelingen.

TIDSRAMMEN VÅR

For å ivareta hele åpningstiden, går personalet ulike vakter. Den tiden alle ansatte er samtidig på jobb, kaller vi *kjernetiden*. Hos oss er det mellom kl. 8.45 og 14.30. Før og etter dette, er det en eller to ansatte til stede med barna på hver avdeling.

Adresse: Fageråsen barnehage, Storløveien 2, 9360 Bardu

E-postadresser:

Berit Moen, Styrer

berit.moen@bardu.kommune.no

Renate Dalbakk, Pedagogisk leder avdeling Tyrihans

renate.dalbakk@bardu.kommune.no

Stian Lundberg Evenmo, Pedagogisk leder avdeling Askeladden

stian.evenmo@bardu.kommune.no

Karianne Berg, Pedagogisk leder avdeling Veslefrikk

karianne.berg@bardu.kommune.no

Kristine Seppola Brandvoll, Pedagogisk leder

kristine.brandvoll@bardu.kommune.no

Sofie Van Wambeke, Støttepedagog

sofievan.wambeke@bardu.kommune.no

HOVEDMÅL

I Fageråsen barnehage skal personalet være til stede værende, slik at alle barna opplever glede, trivsel, lek og læring! De skal gi barna flere språklige opplevelser, som igjen skal hjelpe barna å utvikle bedre språkforståelse, større lekekompetanse, og bedre sosial utvikling. Alle i Fageråsen barnehage skal oppleve å høre til i et fellesskap! Dette omfavner både barn og voksne. Vi skal se og møte hverandre med nysgjerrighet og anerkjennelse, uansett hvilken bakgrunn vi har.

Personalet skal sikre at alle barn har et godt barnehagemiljø, slik at barna føler at de betyr noe. Alle skal se og bli sett, og gøttas for den de er. Vi skal ha et inkluderende fellesskap som alle opplever å være en del av. Inkludering er sentralt i barnehagens arbeid, og er en kontinuerlig prosess det jobbes med gjennom blant annet «Kompetanseløftet» som kommunen deltar i.

SATSNINGSOMRÅDE FOR FAGERÅSEN BARNEHAGE OG DE ANDRE BARNEHAGENE I BARDU

Vi har i flere år deltatt i ulike nasjonale satsinger. I fjor høst startet vi opp med **«Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis»**. Det synes vi var en fin videreføring av arbeidet vi har gjort i forbindelse med tidligere satsing **«Inkluderende barnehage- og skolemiljø, IBS»**.

Etter å ha deltatt i flere nasjonale satsinger de senere årene, skal personalet nå arbeide videre med å omsette lærdommen i praksis, samt utvikle seg videre. De nasjonale satsningene henger sammen. Relasjoner, og opplevelsen av å bli inkludert i et fellesskap, er grunnlag for vekst og god utvikling. Ligger dette i bunn, er det enklere å tilegne seg kunnskap og ferdigheter innen både blant annet språk og realfag. Rammepåplanen, men også Stortingsmelding nr. 6 *«Tett på- tidlig innsats og inkluderende fellesskap»* og «Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis», gir oss klare føringer for hvordan personalet i barnehagen skal arbeide med inkludering. Regjeringen vil at alle barn og unge blir sett og får den hjelpen de trenger når de trenger den. Regjeringen mener at kompetansen og virkemidlene som ulike tjenester og yrkesgrupper besitter, skal være så nært barn og unge som mulig. De ansatte i barnehage, skole og SFO må være oppmerksomme på barn og unges familiesituasjon. Sammen med andre tjenester må de bidra til at foreldre får god veiledning og oppfølging, og at barnet og foreldrene involveres for å finne gode løsninger.

Barn og unge kan av ulike grunner ha behov for ekstra støtte og oppfølging i kortere eller lengre perioder. Det kan være utfordringer i barnehage- og skolemiljøet, barn og unge som har utfordringer på grunn av dårlig fysisk eller psykisk helse, lærevansker eller språkutfordringer. Barn og unge kan ha en vanskelig livssituasjon på grunn av utfordringer i familien som for eksempel fattigdom, vanskelig bosituasjon, helseproblemer, rus, vold eller omsorgssvikt. Noen barn og unge har erfaringer fra krig eller fra tid på flukt. Dette er utfordringer som har betydning for barnas læring og utvikling og for deres samhandling med andre i barnehage, skole og SFO. Ofte opptrer disse utfordringene sammen, og de kan ikke løses hver for seg. Dette krever ekstra tilrettelegging og tidlig samordnet innsats fra ulike sektorer, forvaltningsnivåer, tjenester og profesjoner. Godt tverrfaglig samarbeid er en viktig forutsetning for å skape et miljø der alle inkluderes og opplever fellesskap og mestring, og det vil kunne forebygge at problemer utvikler seg, eller at de blir større enn nødvendig.

Målet med kompetanseløftet:

- Alle barn og elever opplever å få et godt tilpasset og inkluderende miljø i barnehage og skole.
- Alle barn og unge skal få muligheter til utvikling, mestring, læring og trivsel- uavhengig av sine forutsetninger.
- Barnehager, skoler PP-tjenesten og andre i laget rundt barnet og eleven må jobbe sammen for å skape et inkluderende fellesskap.
- Det pedagogiske tilbudet må tilpasse slik at alle får et best mulig utgangspunkt for utvikling og læring (udir.no).
- Kompetanseløftet skal bidra til at det er tilstrekkelig kompetanse som er tett på barna og elevene.
- De trenger kompetanse til å kunne forebygge utenforskap, fange opp utfordringer og gi et inkluderende og tilpasset pedagogisk tilbud til alle – inkl. de som har behov for særskilt tilrettelegging.
- Noen barn har behov for spesialisert kompetanse fra Statsped. (Udir.no).

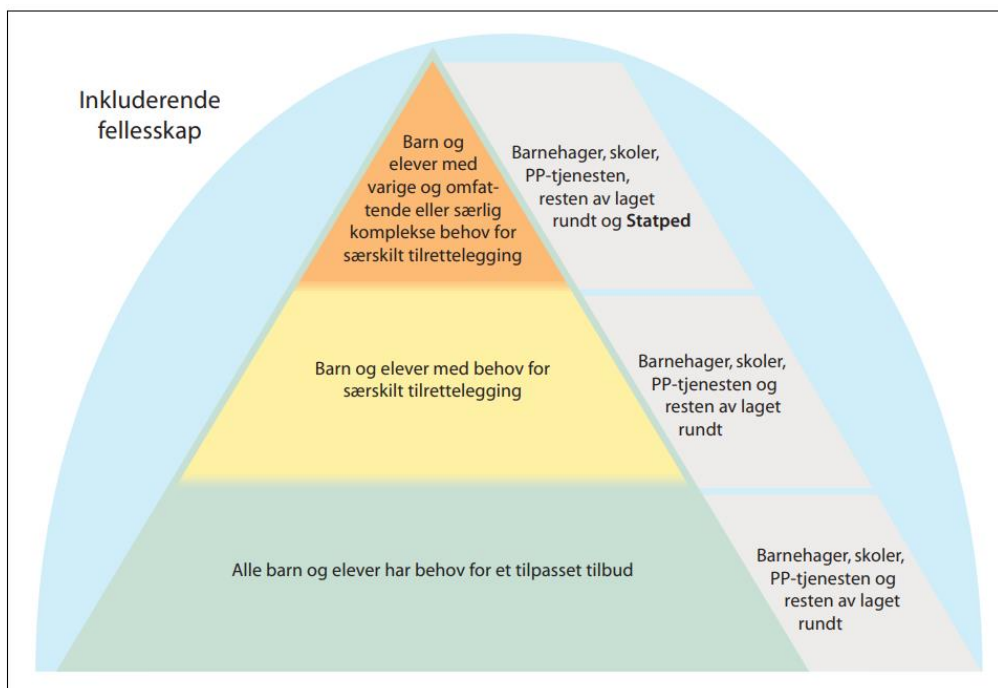
Dette innebærer at kompetansen bør være så nær barna som mulig. Vi vil bygge et lag rundt barna og elevene som blant annet inkluderer lærere, spesialpedagogiske ressurser, pedagogisk-psykologisk tjeneste (PP-tjenesten) og helsestasjons- og skolehelsetjenesten. Regjeringen vil også styrke samarbeidet mellom foreldre, barnehage, skole, skolefritidsordning (SFO) og andre offentlige tjenester. Vi skal ikke vente og se, men sette inn tiltak når det trengs, og ALLE barn skal ivaretas ut fra sine forutsetninger. **Laget rundt barnet** gjelder ikke bare for barnehagenes arbeid, men også i skolen.

Alle barn, uavhengig av utviklingsnivå og eventuelle utfordringer, skal ivaretas innenfor det allmenpedagogiske tilbudet. Der vi tidligere har arbeidet med spesialpedagogiske tiltak rettet mot enkeltbarn, skal vi nå i størst mulig grad tenke at vi sammen skal jobbe som et lag rundt barnet, og at hvert enkelt barn skal møtes på sine ulike behov for støtte. Det krever at personalet tilegner seg relasjonskompetanse i enda større grad enn før. Barnet som har utfordringer det trenger veiledning og støtte på, skal ikke tas ut av gruppa den gruppen det tilhører, hvis det ikke er høyst nødvendig.

Hensikten med kompetanseløftet er at kommunene selv skal sitte igjen med kompetanse på ulike områder, og i første omgang settes det fokus på **«Nevroutviklingsforstyrrelser og adferd»**, og **«Språk, lese og skrivevansker»**.

Fageråsen barnehage har for inneværende barnehageår støttepedagog i 100% stilling. Støttepedagogen skal påse at de barna som har sakkyndig vurdering, blir fulgt opp, og de andre som har ikke har det, skal både få veiledning og støtte i hverdagen til å kjenne på mestring og glede, og inkludering. Støttepedagogen er en viktig bidragsyter som observatør, veileder og medspiller i personalgruppa.

Fagdagene til barnehagene i Bardu kommer til å bli brukt til å sette enda mer fokus på kompetanseløftet og å øke kompetansen til personalet der stikkord vil være inkludering, relasjonsbygging og voksenrollen (personalet som gode rollemodeller og veiledere). Dette arbeidet skal gjenspeiles i det daglige pedagogiske arbeidet på avdelingene.

Figur: Innsats rettet mot tre nivåer av behov

Barnehagen jobbet hele forrige år med å kartlegge eget ståsted. Framover skal vi fortsette med å jobbe med **målformulering, problemstillinger og tiltak** som kan gjøre oss bedre i stand til å inkludere alle på en god måte.

Barnehageloven, kap.8: Psykososialt barnehagemiljø, pålegger oss å forebygge ved å arbeide kontinuerlig for å fremme helse, trivsel, lek og læring hos barna. Barnehagen skal ikke godta krenkelser som for eksempel utestenging, mobbing, vold, diskriminering og trakassering. Barnehagene i Bardu har sammen utarbeidet en **«Plan for trygt og godt barnehagemiljø»**.

BARNEHAGENS FORMÅL OG VERDIGRUNNLAG

Barnehagelovens § 1: FORMÅL FOR BARNEHAGEN

«Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn og som er forankret i menneskerettighetene.

Barna skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. De skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter. De skal ha rett til medvirkning tilpasset alder og forutsetninger.

Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering».

BARNEHAGENS VERDIGRUNNLAG

Omsorg, oppdragelse og læring i barnehagen skal fremme menneskelig likeverd, likestilling, åndsfrihet, toleranse, helse og forståelse for bærekraftig utvikling (Barnehageloven § 2 Barnehagens innhold).

Barnehagen skal følge lovverk som Rammeplan for barnehagen og Lov om barnehager.

Barn og barndom

I Fageråsen barnehage skal vi anerkjenne og ivareta barndommens egenverdi. Det er et overordnet prinsipp at barnets beste skal være det grunnleggende hensyn i alle handlinger og avgjørelser som berører barnet. Alt vi gjør skal gjenspeiles i **TIL BARNETS BESTE!**

Demokrati

Barnehagen skal jobbe for å fremme demokrati, respekt for forskjellighet og positive holdninger til å leve sammen i fellesskap. Hos oss skal alle få medvirke, ytre seg, bli hørt, og delta, uavhengig av kommunikasjonssevner og språklige ferdigheter. Dette skal personalet legge til rette for.

Mangfold og gjensidig respekt

Vi synliggjør, fremmer og verdsetter mangfold og gjensidig respekt. Alle skal bli sett og anerkjent for den de er, og alle skal ha en plass i fellesskapet. Vi er bevisst på å bruke personalets forskjellighet som rollemodeller for barna. Inkluderingsarbeidet er avhengig av at vi lykkes med å godta og respektere hverandre.

Likestilling og likeverd

Alle har lik verdi, uavhengig av kjønn, etnisitet, sosial status, religion, og i Fageråsen barnehage slår vi ned på alle former for diskriminering. Barna skal møte og skape et likestilt samfunn. Alle skal ha like muligheter til å bli sett, hørt og oppmuntret til å delta i fellesskap i alle aktiviteter i barnehagen. Personalet må reflektere over sine egne holdninger til dette.

Bærekraftig utvikling

I barnehagen skal barna lære gode holdninger og handlemåter for mer bærekraftige samfunn, og hvordan vi som lever i dag skal få dekket grunnleggende behov uten å ødelegge kommende generasjoners mulighet til å få dekket sine. Barna skal erfare å gi omsorg og ta vare på omgivelsene og naturen. Hos oss bretter vi melkekartonger, har egen papirsøppel, og snakker med barna om tema som gjenbruk o.l.

Livsmestring og helse

Barnehagen skal ha en helsefremmende og forebyggende funksjon og bidra til utjevning av sosiale forskjeller. Både fysisk og psykisk helse skal fremmes, og barnehagen skal bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge og aktivt håndtere krenkelser og mobbing. Fageråsen barnehage skal alle oppleve vennskap, trygghet og tilhørighet.

En viktig faktor i dette arbeidet er hvordan de voksne opptrer i ulike situasjoner. Spørsmål vi må huske på å stille oss selv i vårt arbeid med barn er: Er vi gode rollemodeller? Er vi bevisst vår egen opptreden sammen med barna og andre voksne? Er vi bevisst vårt eget kroppsspråk når for eksempel noen av barna «ikke hører etter» eller «bråker»? Er det noen barn som oftere enn andre ikke blir hørt eller sett? Hvordan snakker vi om andre barn eller voksne? Er vi mer opptatt av egne behov for voksensnakk enn å gi barna vår oppmerksomhet? Klarer vi å være profesjonelle yrkesutøvere i vår jobb? Dette er tema vi tar opp til drøfting i personalgruppa.

Daglig fysisk aktivitet, å fremme bevegelsesglede og motorisk utvikling, samt det å gi barna gode matvaner, er en viktig oppgave for barnehagen. Her følger vi de nasjonale retningslinjene som er gitt.

Personalet skal være bevisst på at barn kan være utsatt for omsorgssvikt, vold og seksuelle overgrep, og vite hvordan dette kan forebygges og oppdages. Personalet har en selvstendig opplysningsplikt til barnevernet jf. *Barnehageloven § 22*.

«Jeg hører og glemmer. Jeg leser og husker. Jeg gjør, og jeg forstår»

BARNEHAGENS INNHOLD

Barnehagens innhold skal være allsidig, variert og tilpasset enkeltbarnet og barnegruppen. I barnehagen skal barna få leke og utfolde skaperglede, undring og forskertrang. Arbeidet med omsorg, danning, lek, læring, sosial kompetanse og kommunikasjon og språk, skal ses i sammenheng og samlet bidra til barnas allsidige utvikling.

Omsorg

Barna har rett til omsorg. For at barna skal trives og være trygge, forutsetter det at personalet møter de med omsorg. De som gis omsorg av andre, lærer seg å vise omsorg for andre igjen. I barnehagen handler omsorg om samspill mellom barn-voksen, barn-barn, og voksen-voksen. Det legges et viktig grunnlag for utvikling av sosial kompetanse når barna lærer seg å ta hensyn og vise omsorg for hverandre. Omsorg kan være å sanse når noen trenger en støttende hånd, en liten pause i lesestolen, en prat, eller litt tøys og tull. Omsorg er også å bli stilt forventninger til, og å få utfordringer. Dette er uavhengig av barnets alder når det starter.

0-3 år:

- Vi har primærkontakter ved oppstart i barnehagen, og senere ved interne overganger, for å sikre tilknytning. Vi har lagt til rette for at barna skal kunne spise frokost, lunsj og fruktmåltid, med ernæringsmessig riktig og god mat. Her har de yngste og de eldste ulik rytme for å ivareta barnas behov.
- Barna får tilstrekkelig hvile ut ifra sine behov, og dagsrytmen er også tilpasset slik at overgangene blir gode i løpet av dagen. De yngste barna sover en eller to ganger, mens etter hvert som de blir eldre er de med på hvilestund der de hører på lydbok eller leser bok.
- Vi lærer barna å dele med hverandre, og om gode regler for å være sammen og være venner. For de yngste gjør vi det med fokus på å vise omsorg og interesse, og å være gode forbilder. Etter hvert som de blir eldre, tar vi det også inn i samtaler med barna.
- Personalet er sensitive for hva barn ytrer, slik at de imøtekommer barnas behov.

3-6 år:

- Vi har primærkontakt ved oppstart av nye barn, og vurderer behovet for også å ha det for de barna som kommer over fra liten til stor avdeling.
- Vi snakker om følelser og roser barna når de viser empati og omsorg for hverandre.
- Vi snakker med barna om hvordan man best mulig kan få god inkludering i leken. Vi hjelper barna å vurdere om det er lurt å bestemme i lag i leken, eller om det noen ganger er lurere å ha hver sin tur til å bestemme, når man ikke blir enige.

Personalet jobber hele tiden for at barna skal ha et trygt og godt barnehagemiljø. Vi jobber med oss selv med å være sensitive, sette trygge, gode rammer, og for å møte barna på deres følelser.

Lek

Leken skal ha en sentral plass i barnehagen, og lekens egenverdi skal anerkjennes. Barnehagen skal gi gode vilkår for lek, vennskap og barnas egen kultur. Leken skal være en arena for barnas utvikling og læring, og for sosial og språklig samhandling. Barnehagen skal inspirere til og gi rom for ulike typer lek, både ute og inne. I tillegg skal barnehagen bidra til at alle barn kan få oppleve humor, glede, spenning og engasjement gjennom lek – alene og sammen med andre. I Fageråsen barnehagen arbeider vi for at alle barna skal ha noen å leke med, og at leken er det viktigste barna holder på med den tiden de er i barnehagen. I leken får barnet utviklet alle sider ved seg selv, både de kognitive sidene som språk, matematikk og motorikk, men også de følelsesmessige sidene som evne til samspill, empati og selvfølelse. Vi organiserer hverdagen vår slik at det skal bli mest mulig rom for lek med andre barn uten for mange avbrekk. Personalet skal støtte leken ved å veilede barn som utvikler uheldige samspillsmønstre og berike leken ved å gi opplevelser som inspirerer til lek.

0-3 år.

- Vi lar barna få tid til å leke.
- Vi observerer hva slags interesser barna har, og prøver å finne utstyr som passer til å oppmuntre til utvidelse av leken de allerede holder på med.
- Vi bruker konkreter i formidlingen når vi forteller historier/eventyr/fortellinger.
- Vi lar ungene utfolde seg.

3-6 år:

- Dagsrytmen vår sikrer tid til lek.
- Vi leser variert litteratur, og håper denne kan inspirere til lek.
- Vi dramatiserer for og med barna.

Danning

I barnehagen er gjensidige samhandlingsprosesser med barn og voksne i lek og læring og hensynet til hverandre forutsetninger for barnets danning. Danning er en livslang prosess som blant annet handler om å utvikle evne til å reflektere over egne handlinger og væremåter. Danning skjer i samspill med omgivelsene og med andre, og er en forutsetning for meningsdanning, kritikk og demokrati. Danning i barnehagen skal forankres i verdiene i formålet. Gjennom gode dannelsingsprosesser settes barn i stand til å håndtere livet ved at de utvikler evnen til å forholde seg prøvende og nysgjerrig til omverdenen og til å se seg selv som et verdifullt medlem av et større fellesskap.

Fageråsen barnehage skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Kommunikasjon med foreldre er her en viktig brikke. I hovedsak skjer kommunikasjon i bringing- og hentesituasjoner.

Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn som er forankret i menneskerettighetene.

Våre tiltak for å oppnå dette i år:

- Vi jobber med og legger til rette for å utvikle barnas sosiale kompetanse, blant annet gjennom Steg for Steg, og Start.
- Vi har en målsetting om å øke barnas sosiale kompetanse gjennom positiv sosial ferdighetstrening.
- Vi har aktivitetsgrupper der gruppene har et noe ulikt fokus, etter alder og ferdigheter.
- Vi har fellessamling én gang i måneden for å fremme vennskap og fellesskap på tvers av avdelingene, hvis smittevernet i forbindelse med Covid-19 ikke er til hinder for dette.
- Vi markerer høytider som advent, jul, påske og 17.mai.

0-3 år:

- Barna lærer regler for ulike aktiviteter slik som påkledning, måltid og lignende.
- Personalet utfordrer barna til undring, for eksempel å fabulere rundt om noen er lei seg eller glad (Start).

3-6 år:

- Barna blir i større grad tatt med på råd når vi skal bestemme aktiviteter og innhold i disse.
- Barna må reflektere over egne valg, og hva valgene har å si for de man er sammen med.
- Barna blir utfordret på å dele tanker de har om egne følelser, om rettferdighet og andre tema.
- Personalet legger til rette for samtaler om forskjellighet, og at det er fint at vi alle er ulike og har ulike tanker og preferanser.

Læring

I barnehagen skal barna oppleve et stimulerende miljø som støtter opp om deres lyst til å leke, utforske, lære, og å mestre. Barnehagen skal introdusere nye situasjoner, temaer, fenomener, materialer og redskaper som bidrar til meningsfull samhandling. Barna skal selv bidra aktivt i egen og andre læring. I Fageråsen barnehage har vi voksenrollen i fokus, da dens betydning også har betydning for barnas læringsutbytte. Personalet skal hele tiden vurdere om læringsprosessene er gode nok, og eventuelt gjøre endringer slik at det blir til barnets beste.

0-3 år:

- Vi har tilgjengelig leke- og aktivitetsmateriell som passer til barnas utviklingsnivå.
- Vi ser i faktabøker etter ulike fenomener i dagliglivet, f.eks. natur, musikk og lek.

3-6 år:

- Vi tar utgangspunkt i års syklusen, og presenterer tema som barna kan utforske og bearbeide fra ulike innfallsvinkler.
- De satsningsområdene som Bardu kommune har søkelys på; *Inkluderende barnehage- og skolemiljø*, og *Realfag*, legges inn i de aktivitetene vi legger til rette for.

Vennskap og fellesskap

En forutsetning for å fungere sammen med andre er sosial kompetanse. Sosial kompetanse omfatter ferdigheter, kunnskaper og holdninger, og disse utvikles nemlig gjennom sosialt samspill. I Fageråsen barnehage skal alle barn kunne erfare å være betydningsfulle for fellesskapet og å være i positivt samspill med barn og voksne. Barnehagen skal aktivt legge til rette for utvikling av vennskap og sosialt fellesskap. Sosial samhandling og det å lære å etablere og opprettholde vennskap er selve grunnpilaren i menneskets videre utvikling. Gode holdninger til hverandre må etableres fra starten av, og personalet må være våkne for utestengning. Dette er noe som ikke godtas. Det er sentralt at personalet også her er gode rollemodeller.

Kommunikasjon og språk

Barnehagen skal være bevisst på at kommunikasjon og språk påvirker og påvirkes av alle sider ved barnets utvikling. Gjennom dialog og samspill skal barna støttes i å kommunisere, medvirke, lytte, forstå og skape mening. Alle barna skal få god språkstimulering gjennom barnehagehverdagen, og alle barn skal få delta i aktiviteter som fremmer kommunikasjon og helhetlig språkutvikling.

God tilbakemeldingskultur har stort fokus i Fageråsen barnehage. I den forbindelse har vi i noen rutinesituasjoner utarbeidet

Tegn på god praksis. Et av fokusene våre er hvordan personalet i barnehagen kommuniserer med barna, og hvilken betydning dette har for barnas utvikling. Barna lærer MYE av at personalet er gode språk- og rollemodeller.

Barnehager med samiske barn

Samiske barn skal få støtte til å bevare og utvikle sitt språk i barnehagen, og i Fageråsen barnehage skal vi tilpasse tilbudet til barnas samiske bakgrunn. Det betyr at personalet skal ha kjennskap til, og legge vekt på at den samiske kulturen skal være en del av innholdet i barnehagen. Vi skal også legge til rette for at barna får møte det samiske språket.

AKTIVITETSPLIKTE – Kapittel 8 i Barnehageloven

Når et barn eller foreldrene sier at barnet ikke har et trygt og godt barnehagemiljø, skal barnehagen undersøke saken, og så langt det finnes egnede tiltak, sørge for at barnet får et trygt og godt barnehagemiljø. Det samme gjelder når en undersøkelse som barnehagen selv har satt i gang, viser at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø. Tiltakene skal velges på grunnlag av en konkret og faglig vurdering.

Barnehagene i Bardu utarbeidet våren 2023 «**Plan for et trygt og godt barnehagemiljø**». Denne planen beskriver hvordan barnehagen skal forebygge og håndtere krenkelser og mobbing.

BARNES MEDVIRKNING

Barn i barnehagen har rett til å gi uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet jamfør barnehageloven §1 og §3, Grunnloven §104 og FNs barnekonvensjon art.12.nr.1. Barn skal jevnlig få muligheten til aktiv deltakelse i planlegging og vurdering av barnehagens virksomhet. Barnets synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med dets alder og modenhet.

Barna skal få en opplevelse av seg selv som:

- Jeg er en som er verdt å lytte til.
- Jeg har tanker, ideer, initiativ som er interessante for andre.
- Jeg har noe å gi til andre, de liker meg.

For de yngste barna har personalet fokus på å lytte, observere og tolke hvordan hvert barn formidler sine synspunkter ved kroppsholdninger, mimikk og andre følelsesmessige uttrykk. De må oppmuntres aktivt til å gi uttrykk for sine tanker og meninger og møte anerkjennelse for sine uttrykk.

Prinsippet om barns rett til medvirkning er slått fast i barnehagelovens formålsbestemmelse og utdypet i barnehageloven § 3. FNs barnekonvensjon vektlegger at barn har rett til å si sin mening i alt som vedrører det, og barns meninger skal tillegges vekt. Barn har rett til å uttrykke seg og få innflytelse på alle sider ved sitt liv i barnehagen.

SAMARBEID MELLOM HJEM OG BARNEHAGE

Foreldre og barnehagens personale har et felles ansvar for barns trivsel og utvikling. Det daglige samarbeidet mellom hjem og barnehage må bygge på gjensidig åpenhet og tillit. Foreldre skal kunne stole på at de kan ta opp det som opptar dem i forhold til barnet og barnehagen, selv om det skulle innebære kritikk.

Både foreldre og personale skal forholde seg til at barnehagen har et samfunnsmandat og verdigrunnlag som det er personalets oppgave å forvalte. Personalet har ansvar for å gi foreldrene nødvendig informasjon om og begrunnelse for barnehagens virksomhet og invitere foreldrene til medvirkning. Foreldre skal kunne være trygge på at barna deres blir sett og respektert og får delta i et fellesskap som gjør dem godt.

Vi starter samarbeidet allerede før barnet er begynt, med å ta kontakt for å utveksle informasjon. Vi har oppstarts samtaler tidlig på høsten for de nye barna. Det viktigste samarbeidet finner sted i de daglige møtene mellom familien og barnehagen ved bringing og henting. Her utveksler vi gjensidig informasjon som kan ha betydning for barnets trivsel og utvikling på begge arenaer. I foreldresamtaler fordypet vi oss i barnets utvikling på ett eller flere områder. Brukerundersøkelser har vi annet hvert år, og neste runde med denne blir i november 2024. Innspill vi får fra foreldrene underveis tar vi med oss når vi vurderer og planlegger videre virksomhet.

FORELDRENES MEDVIRKNING – samarbeid med deg som er foreldre/foresatt

Som foresatt hos oss skal du:

- Oppleve barnehagen som et trygt sted å være, med et pedagogisk tilbud av god kvalitet, som foregår i et nært samarbeid med deg.
- Oppleve et miljø der personalet og foreldre har et realistisk forventningsnivå til hverandre.
- Oppleve en hverdag som er preget av trivsel, glede, humor og trygghet.
- Oppleve et personale som møter deg med åpenhet, respekt og romslighet.
- Oppleve et miljø der foresatte møtes, og der barnehagen kan være en arena for nettverksbygging.

Våre tiltak for å oppnå dette i år:

- Foreldresamtaler: Vi har én ordinær samtale i løpet av året. To for de som er nye i barnehagen. Ved ønsker og behov avtaler vi samtaler utover disse.
- Daglig informasjon: Viktig at foreldre og personal tar seg tid til den lille praten, enten ved bringing til, eller henting i barnehagen.
- Kommunikasjon via e-post og foreldre-appen.

For å sikre samarbeidet mellom barnehagen og foreldrene, skal barnehagen ha et foreldreråd og et samarbeidsutvalg.

Foreldrerådet består av alle foreldre/foresatte med barn i barnehagen.

Samarbeidsutvalget er barnehagens øverste organ, og behandler saker som angår barnehagen. Det innebærer godkjenning av barnehagens årsplan, høringsuttalelser eller andre saker som partene i samarbeidsutvalget bringer inn. Utvalget består av to representanter fra foreldrene hvor den ene av disse velges til leder av samarbeidsutvalget. I tillegg er det to representanter for de ansatte og en politisk representant som er oppnevnt av kommunestyret. Barnehagens styrer er sekretær for utvalget og har uttale- og forslagsrett. Fageråsen barnehage har to representanter fra hver gruppe, for utenom politisk valgt, som er én.

Vi håper på et tett og godt samarbeid med dere foreldre/foresatte. Vi blir en bedre barnehage når dere spør oss om det dere lurer på, når dere gir oss konstruktive tilbakemeldinger på det dere er fornøyd med, og det dere er mindre fornøyd med.

OVERGANGER OG TILVENNING

Vi har jobbet både i Fageråsen barnehage, på enhet for barnehage og skole, og i regionen for å få på plass gode planer for overganger mellom ulike arenaer i barnas oppvekst.

Når barnet begynner i barnehagen

Når barnet begynner i Fageråsen barnehage, får det en kontaktperson i personalet på sin avdeling. Denne skal bidra til at barnet får en trygg tilknytning i barnehagen i overgangen til et liv utenfor hjemmet. Barna bruker ulik tid på tilvenningen, og vi er opptatt av å bruke den tiden som det enkelte barn trenger. For noen kan det være nok med to- tre tilvennings dager, andre vil trenge ei uke eller mer. Dette er svært individuelt, og god kommunikasjon mellom personalet i barnehagen og foreldre er nødvendig for at tilvenningen skal bli så trygg som mulig. Det er viktig med korte dager i starten når barnet skal bli kjent med rommene, lekeplassen og mange nye ansikter. Personalet gjør avtaler med foreldrene fortløpende i denne

perioden. Vi har tolkesamtaler når det er behov, ved oppstart av barn med annet morsmål enn norsk, og i de tilfellene foreldrene ikke forstår eller kan gjøre seg forstått.

Overganger innad i Fageråsen barnehage

Ved overgang fra avdeling Veslefrikk og over til enten avdeling Askeladden eller avdeling Tyrihans, blir det ved hovedopptaket til nye barnehageplasser (i mars), gjort en fordeling mellom storavdelingene på de av barna som etter hvert skal overflyttes fra avdeling Veslefrikk. Før sommerferien får de barna som skal overflyttes, være en del på storavdelingene for å gjøre seg kjent, før de nye barna starter. Dette gjør at overgangen mellom avdelingene i samme barnehage blir roligere.

Overgangen fra barnehage til skole

Ifølge rammeplan for barnehagen skal barnehagen, i samarbeid med skolen, legge til rette for barnas overgang fra barnehagen til første klasse. Fageråsen barnehage følger planen som er laget for overgangen mellom barnehagene i Bardu og Setermoen skole, og har derfor gode rutiner på plass når det gjelder hva denne overgangen skal inneholde. Hvis skolestartere skal starte ved Øvre Bardu skole, vil punktene i års hjulet være like, men med noen forskjeller. Årshjulet skal være et minimum for samarbeidet mellom barnehage og skole. Innholdet i førskolen dreier seg dreier seg hovedsakelig om begrepslæring og relasjonsbygging. Gjennom året er det lagt opp til flere fellessamlinger for skolestarterne fra alle barnehagene der de møtes til ulike aktiviteter. I Fageråsen har vi ukentlige førskolesamlinger i perioden september-mai. I mai har vi overgangssamtaler med foreldrene.

Barnehagen skal i samarbeid med foreldre/foresatte og skolen legge til rette for at barna kan få en trygg og god overgang fra barnehage til skole og eventuelt skolefritidsordning (SFO). Barnehagen og skolen bør utveksle kunnskap og informasjon som utgangspunkt for samarbeid om tilbudet til de eldste barna i barnehagen, deres overgang til og oppstart i skolen. Barnehagen må ha samtykke fra foreldrene/foresatte for å dele opplysninger om enkeltbarn med skolen.

Barnehagen fyller ut i overgangsskjema som følger barna over i skolen, og der hensikten er å gi skolen informasjon om styrker hos barnet som de kan bygge videre på. Det viser også hvilke områder barnet har fått kjennskap til gjennom arbeidet i førskolegruppa. Her kommer også eventuelle særskilte behov fram, og man kan gjennomføre overgangsmøter for de barna som trenger det.

De eldste barna skal få mulighet til å glede seg til å begynne på skolen og oppleve at det er en sammenheng mellom barnehagen og skolen. Barnehagen skal legge til rette for at de eldste barna har med seg erfaringer, kunnskaper og ferdigheter som kan gi dem et godt grunnlag og motivasjon for å begynne på skolen. Barnehagen skal bidra til at barna kan avslutte barnehagetiden på en god måte og møte skolen med nysgjerrighet og tro på egne evner. Barna skal få bli kjent med hva som skjer i skolen og skolefritidsordningen.

PLANLEGGING, VURDERING OG DOKUMENTASJON

Planlegging

Lov om barnehager med forskrifter setter rammer for det pedagogiske tilbudet vi gir. I tillegg deltar vi i nasjonale satsinger. Planleggingen av innholdet i Fageråsen barnehage skjer på bakgrunn av disse. Samtaler og vurderinger med foreldrene, samt refleksjoner og vurderinger på den enkelte avdeling, og totalt på hele huset, hjelper oss å tilpasse planene våre til barna både enkeltvis og i gruppe.

Vurdering

I Fageråsen barnehage har vi ulike arenaer for vurdering og refleksjon. Samtaler med barna og foreldrene tar vi alltid med oss når vi gjør vurderingsarbeid i personalgruppa. Avdelingene har avdelingsmøter på ettermiddagstid, 3 timer i måneden. Hele personalgruppa møtes på de 8 fag- og planleggingsdagene som gjennomføres hvert barnehageår, og ellers på noen få ettermiddagsmøter i løpet av året. På ledernivå har vi interne møter annenhver uke, eller ved behov, der de pedagogiske lederne og styrer samles. Vi er også del av et kommunalt og interkommunalt nettverk som møtes jevnlig i forskjellige fora for både planlegging og vurdering. Styrer deltar på samarbeidsmøter sammen med de andre styrerkolleagaene i

Bardubarnehagene, samt med resten av lederne på enheten OKI (Oppvekst, kultur og integrering), og også på tverrfaglige møter med personal som jobber for «barnets beste» (kan f.eks. være helsesykepleier, fysioterapeut, PPT med flere.).

Dokumentasjon

Ut over den pedagogiske dokumentasjonen (refleksjoner og vurderinger i personalet) synliggjør vi arbeidet vårt ved å henge opp bilder fra ulike aktiviteter og formingsopplegg på avdelingene. Personalet har en egen tavle i personalgangen der refleksjonsarbeid, tegn på god praksis og annet arbeid knyttet opp til personalutvikling kan henges opp. Årsplanen dokumenterer også arbeidet vårt, og deles ut til barnehageeier og alle foreldre/foresatte. Link finnes på www.bardu.kommune.no.

Vår digitale praksis

De digitale verktøy vi benytter er pc, nettbrett, digitalt mikroskop/forstørrelsesglass og smarttelefon. Nettbrett brukes til å la barna spille pedagogiske spill, og til å se videosnutter fra nett. I tillegg benyttes nettbrett til noen pedagogiske opplegg. Pc brukes til bildebehandling, og til å lete etter informasjon sammen med barna. Barnehagene har kjøpt inn del nytt realfagsutstyr, og deriblant utstyr som gjør at vi kan benytte nettbrett på andre måter enn tidligere. Digitalt mikroskop/forstørrelsesglass benyttes både inne i barnehagen og ute på tur, til å studere smått og stort som barna finner og undrer seg over.

BARNEHAGENS FAGOMRÅDER

Barnehagen skal gi barn grunnleggende kunnskap på sentrale og aktuelle områder. Barnehagen skal støtte barns nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær og gi utfordringer med utgangspunkt i barnets interesser, kunnskaper og ferdigheter.

Hvert fagområde dekker et vidt læringsfelt. Fagområdene vil sjelden opptre isolert. Flere områder vil ofte være representert samtidig i et temaopplegg og i forbindelse med hverdagsaktiviteter og turer i nærmiljøet. I sosialt samspill i lek og hverdagsaktiviteter skjer det ofte en spontan kommunikasjon knyttet til fagområdene.

De punktene som gjelder for barna på avdeling Veslefrikk, gjelder også for barna på avdeling Askeladden og Tyrihans.

KOMMUNIKASJON, SPRÅK OG TEKST

Språkstimulering er en av barnehagens viktigste oppgaver. Barna skal få møte og være del av et rikt og variert språkmiljø som omfatter både fysiske, estetiske og verbale uttrykk. Språklig og kommunikativ kompetanse er avgjørende for å kunne kommunisere med andre og for å kunne delta i lek. Ny rammeplan omfatter tydeligere og økte krav til barnehagens arbeid med kommunikasjon og språk. Arbeidet med barnas språktilegnelse er en sentral del av barnehagehverdagen. Personalet kan observere, dokumentere og vurdere språkmiljøet og språket til enkeltbarn som grunnlag for å skape et godt språkmiljø og tilpasset språkstimulering for alle barn.

Dette fagområdet kommer til uttrykk i det daglige slik:

<p>KOMMUNIKASJON, SPRÅK OG TEKST</p> 	<p>Veslefrikk:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Personalet bruker et variert ordforråd, de lytter, observerer og gir respons. De leser, synger, samtaler, bruker bilder/bøker/media, leker med rytmer og leker med språket.
	<p>Askeladden og Tyrihans:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi hjelper barna til å holde oppmerksomheten og konsentrasjonen over tid, ved lydbøker og høytlesing. • Vi hjelper barna med å sette ord på følelser og handlinger. • Vi legger til rette for videreutvikling av barnas begrepsforståelse, og bidrar til et variert ordforråd i aldersdelte grupper. • Vi formidler rim og regler, bevegelsesleker, regelleker og sanger. • Vi har bildebøker, faktabøker, historier og eventyr tilgjengelige for barna, som

	<p>gjenspeiler interesser, temaarbeid og årstider.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi formidler eventyr og historier ved hjelp av konkreter, magnetograf, skuespill med mer.
	<p>Skolestarterne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi hjelper barna til å rekke opp hånda og vente på tur når de skal fortelle noe. • Vi hjelper barna til å snakke om følelser og handlinger. • Vi oppmuntrer barna til å lage egne historier og fortelle fra opplevelser, også ved å skriftlig gjøre dette. • Vi introduserer sanger med flere vers, engelske sanger og underholder på arrangementer. • Vi benytter hverdagssituasjoner, samlinger og samtale som arena til utvikling av barnas språk og sosiale kompetanse. • Vi leser og forteller eventyr og historier, og reflekterer sammen med barna før, under og etter lesing. • Vi oppmuntrer barna til å skrive navnet sitt.

KROPP, BEVEGELSE, MAT OG HELSE

Vaner og handlingsmønstre tar form allerede fra tidlig alder. Gode vaner som tilegnes i barnehagealder, kan vare livet ut. Barnehagen legger til rette for at alle barn kan oppleve bevegelsesglede, matglede og matkultur, mentalt og sosialt velvære og fysisk og psykisk helse. Barna inkluderes i aktiviteter der de kan få være i bevegelse, lek og sosial samhandling og oppleve motivasjon og mestring ut fra egne forutsetninger.

Dette fagområdet kommer til uttrykk i det daglige slik:

<p>KROPP, BEVEGELSE, MAT OG HELSE</p> 	<p>Veslefrikk:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi går på tur og har varierte fysiske aktiviteter, som blant annet orientering med bilder. • Vi gjør barna kjent med kroppen, lar de lære å vaske hender, og legger til rette for at de skal være delaktige i påkledning. • Vi bruker «Start» som pedagogisk opplegg, der man lærer seg å kjenne de ulike følelsene.
	<p>Askeladden og Tyrihans:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi går turer i nærmiljøet og spiser flere måltider ute. • Vi aker og går på ski med barna. • Vi legger til rette for grov motorisk lek/aktivitet og kroppsbeherskelse ute og inne, samt viderefører finmotoriske aktiviteter. • Vi oppmuntrer barna til å kle på seg mest mulig selv. • Vi samtaler med barna om kosthold hvor vi vektlegger hva som er riktig mat, og bra for kroppen. • Vi bruker materiell fra Røde kors for å introdusere begynnende førstehjelp.
	<p>Skolestarterne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi går på tur til Setermoen skole og SFO, så barna får erfaringer med skolen og dens uteområde. • Vi går på ski og aketurer utenfor barnehagens område. • Vi legger til rette for ballspill og regellek. • Vi tilrettelegger spesielt for finmotoriske aktiviteter som godt blyantgrep, klippe, lime, og perle. • Vi legger til rette for at barna blir selvstendige ved dobesøk og håndvask. • Vi oppfordrer til at barna kler på seg selv og legger til rette for selvstendighet. • Vi bruker materiell fra Røde kors for å introdusere førstehjelp. • Vi samtaler om retten til å bestemme over og sette grenser for egen kropp, og respektere andres grenser.

Fageråsen barnehage følger de retningslinjer som er satt av *Helsedirektoratet* i forhold til måltidet i barnehagen. Dette er retningslinjer som man er pålagt å følge i forhold til at man skal legge grunnlag for gode holdninger blant barna når det gjelder riktig mat og gode kostholdsvaner. Gode holdninger i tidlig alder følger barna senere i livet.

Barna skal lære å forstå sammenhengen mellom sunn mat og god helse. Fra de er små, lærer vi barna gode vaner knyttet til kost, bevegelse, hygiene, og det å sette grenser for egen kropp. Vi serverer variert og sunn kost, og skiller mellom hverdag og fest. En dag i uka får vi varmmat fra kjøkkenet på Barduheimen.

Personalet har hatt temaet mat og måltider oppe til drøfting ved flere anledninger siste året, og spesielt også på fagdagen i vår og i høst med særlig fokus på sukkerholdig mat. Vi har gått gjennom rammene i *Barnehageloven*, og forskrift og retningslinjer for temaet. I tillegg har vi diskutert eventuelle innspill fra foreldre/foresatte knyttet til tema. Deretter har vi kartlagt hvilke markeringer/aktiviteter vi tidligere har hatt med sukkerholdig mat. Disse skal vi begrense ytterligere fremover, og har valgt ut noen få ganger i løpet av året der vi kan komme til å fravike noe fra det ordinære kostholdet. Dette kan komme til å skje ved anledninger/tradisjoner som: 17.mai, juleforberedelser og solfest. Hvis vi baker pepperkaker til jul, gjør vi dette fordi det er en lokal, norsk og global tradisjon, og vi har aktiviteten i fokus. Feiring av sola sin tilbakekomst med solbolle, er en tradisjon vi deler med resten av Nord- Norge, og Svalbard.

Nærmere info om tema kommer i aktivitetsplanen.

KUNST, KULTUR OG KREATIVITET

Barnehagen skal støtte barna i å skape sine egne kunstneriske og kulturelle uttrykk. De skal bli kjent med ulike uttrykksformer som billedkunst, kunsthåndverk, fil, arkitektur og design, i tillegg til de mer tradisjonelle som musikk, dans, drama, språk og litteratur. Det å bli kjent med ulike verktøy, materialer, teknikker og teknologi, er en del av dette.

Dette fagområdet kommer til uttrykk i det daglige slik:

<p>KUNST, KULTUR OG KREATIVITET</p> 	<p>Veslefrikk:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi lar barna få kjennskap til ulike materialer gjennom taktile sanser. • Vi tilrettelegger for utkledning og ulike rolleleker. • Vi synger og danser, bruker musikkinstrumenter, og leker enkle bevegelsesleker.
	<p>Askeladden og Tyrihans:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi har ulike materialer/utstyr tilgjengelig. • Vi samler og bruker naturmateriale til kunstneriske uttrykk. • Vi knytter formingsaktiviteter opp mot temaarbeid. • Vi har utkledningstøy til rollelek. • Vi tar vare på barnekulturen gjennom sang og bevegelsesleker.
	<p>Skolestarterne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi oppmuntrer til refleksjon rundt nye inntrykk. • Vi formidler barnekultur gjennom å hoppe tau og strikk, regelleker og sangleker. • Vi oppmuntrer barna til å opptre med sang på ulike arrangement.

NATUR, MILJØ OG TEKNOLOGI

Barnehagen skal bidra til at barna blir glade i naturen og forstår verdien av den, og utvikler ønske om å verne om den. Gjennom lek og naturopplevelser til alle årstider, får barna erfaringer som også kan knyttes opp til naturvitenskapelige fenomener og læring om redskaper og teknologi.

Dette fagområdet kommer til uttrykk i det daglige slik:

<p>NATUR, MILJØ OG TEKNOLOGI</p> 	<p>Veslefrikk:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi går turer i nærmiljøet/skogen og jobber med naturmaterialer. Vi går i skogen og ser etter dyrespor og småkryp. • Vi er opptatt av årstider endringer i naturen. • Vi blir kjent med de ulike husdyrene, gjennom sanger, bøker og eventyr. • Vi legger til rette for konstruksjonslek.
	<p>Askeladden og Tyrihans:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi blir kjent med ulike dyrearter. • Vi kildesorterer papir og glass/hermetikk. • Vi har Lego og andre konstruksjonsleker tilgjengelig. • Vi lar barna få erfaringer med pc-spill og fotografering.
	<p>Skolestarterne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi bruker forstørrelsesglass og digitalt mikroskop til å studere småkryp. • Vi snakker om solsystemet, Jorda, Norge, årstidene og været. • Vi formidler kunnskap om hvordan de ulike dyrene lever. • Vi lar barna bli kjent med ulike former for miljøtiltak. • Vi konstruerer med bl.a. fyrstikker, sugerør, klosser, magneter med mer. • Vi lar barna benytte digitale verktøy til bl.a. innhenting av informasjon. • Vi forsker på, og eksperimenterer med luft og vann. • Vi introduserer ulike naturfaglige forsøk for barna.

ETIKK, FILOSOFI OG RELIGION

Dette fagområdet gjenspeiler barnehagens samfunnsmandat og verdigrunnlag. Barnehagen skal la barna få kjennskap til fortellinger, tradisjoner, verdier og høytider i de religioner og livssyn som er representert i barnehagen. Arbeidet med dette skal hjelpe barna til å forstå at det finns mange ulike måter å forstå ting på, og å leve sammen på. Barna skal utvikle toleranse, forståelse og respekt for ulikheter på alle områder. Filosofering, undring, kritisk tenking og dømmekraft skal her øves opp.

Dette fagområdet kommer til uttrykk i det daglige slik:

<p>ETIKK, FILOSOFI OG RELIGION</p> 	<p>Veslefrikk:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi hjelper barna til å se hva som er rett og galt. • Vi tolker barnas følelser og hjelper dem til å forstå hva de selv og andre opplever og føler. • Vi hjelper barna til å løse konflikter. • Vi undrer oss sammen med barna, ved hjelp av «Start», bøker, tradisjoner, bildealbum med mer. • Vi formidler budskap om både jul, påske, 17.mai med mer. • Vi har bildealbum av det enkelte barn og deres familier (ulikheter). • Vi tar utgangspunkt i ulike bøker. • Vi bruker det pedagogiske opplegget «Start» som er en del av «Steg for steg».
	<p>Askeladden og Tyrihans:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi undrer oss sammen med barna og reflekterer over ulike temaer. • Vi blir kjent med jule-/ og påskebudskapet, og går i kirken før jul, samt i påsketid.
	<p>Skolestarterne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi hjelper barna til å få en forståelse av hvordan andre barn reagerer på deres adferd. • Vi oppfordrer barna til å tenke selv og stille spørsmål til det vi gjør i barnehagen. • Vi samtaler med barna om jule- og påskebudskapet, jule- og påsketradisjoner, og går i

	<p>kirken i forbindelse med høytidene.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi samtaler om de religioner og livssyn som er representert i barnehagen.
--	--

ANTALL, ROM OG FORM

Fagområdet handler om å oppdage, utforske og skape strukturer og hjelper barna til å forstå sammenhenger i naturen, samfunnet og universet. Barnehagen skal synliggjøre sammenhenger og legge til rette for at barna kan utforske og oppdage matematikk i dagligliv, i teknologi, natur, kunst og kultur og ved selv å være kreative og skapende. Arbeid med fagområdet skal stimulere barnas undring, nysgjerrighet og motivasjon for problemløsning.

Dette fagområdet kommer til uttrykk i det daglige slik:

<p>ANTALL, ROM OG FORM</p> 	<p>Veslefrikk:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi gir barna mulighet til å oppdage årsak og virkning gjennom leker og aktivitet, f.eks. gjennom eventyr, former, farger med mer. • Vi leker med vann, spiller enkle spill, pusler, synger tellesanger, og bruker puttekasser. • Vi formidler enkle eventyr som inneholder størrelse -og mengdebegreper, samt preposisjoner. • Vi bruker realfagsbegreper som avstand, vekt, volum og tid i naturlige situasjoner. • Vi teller. • Vi bruker de daglige situasjonene til blant annet å sortere, telle og benevne farger. • Vi har synlig både bilder av tall, mengder, former og farger.
	<p>Askeladden og Tyrihans:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi hjelper barna til å kjenne igjen grunnleggende geometriske former og oppdage dem i omgivelsene. • Vi spiller spill, pusler og introduserer terning. • Vi hjelper barna til å bruke preposisjoner og enkle tidsbegreper.
	<p>Skolestarterne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi lar barna få erfaring med å telle opp mot 100, og jobber med større mengder. • Vi teller til 10 på ulike språk sammen med barna. • Vi bruker matematiske begreper, jobber med geometriske former og hjelper barna til å gjenkjenne tall, mønstre, farge og form gjennom oppgaver. BU-modellen. • Vi spiller terning, kort- og brettspill. • Vi sorterer og kategoriserer. • Vi jobber med rett bruk av preposisjoner og tidsbegreper.

NÆRMILJØ OG SAMFUNN

Barnehagens hverdagsliv skal legge grunnlaget for innsikt og erfaring med deltakelse i et demokratisk samfunn, og sikre opplevelse av tilhørighet til nærmiljøet. Her skal barna lære om lokale tradisjoner og om yrker og samfunnsinstitusjoner. Gjennom lek og varierte aktiviteter skal barna gis erfaring med å lytte, forhandle og diskutere. Barna skal få begynnende kjennskap til menneskerettighetene. Dette fagområdet omfatter også kjennskap til samisk språk, kultur og tradisjon, samt andre nasjonale minoriteter.

Dette fagområdet kommer til uttrykk i det daglige slik:

<p>NÆRMILJØ OG SAMFUNN</p> 	<p>Veslefrikk:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi går på tur. Noen ganger i området der barna på avdelingene bor. • Vi lærer barna å vente på tur, høre på andre og å dele. • Vi reiser noen ganger med buss. • Vi prøver å lære barna enkle trafikkregler. • Vi har blålysuger, og bamsesykehus. • Vi hjelper barna til å løse små konflikter, og å være en god venn. • Vi har bildealbum til hvert barn (ulike familier). • Vi snakker om samefolket og samefolkets dag.
	<p>Askeladden og Tyrihans:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi får erfaring med buss når vi skal på lengere utflukter, eller ved glatte veien/kaldt vær. • Vi snakker om hvordan vi forholder oss ute i trafikken når vi er på tur, og barna får enkel opplæring i trafikkregler.
	<p>Skolestarterne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi blir kjent med ulike servicetilbud i nærmiljøet. • Vi hjelper barna til å løse konflikter selv og opprettholde vennskap. • Vi besøker skolen og SFO i nærmiljøet. • Vi blir kjent med betydningsfulle bygninger i sentrum. • Vi blir kjent med trafikkskilt og enkle trafikkregler. • Vi snakker om hvordan man forholder seg ute i trafikken og oppfordrer barna til å vurdere trafikkbildet gjennom sansene. • Vi markerer Samefolkets dag 6.februar, og gir barna et innblikk i samefolkets mat, kultur og historie. I samme periode blir barna kjent med de øvrige nasjonale minoritetene. • Vi gir barna et innblikk i hvor vi står i et historisk perspektiv med fortid, nåtid og fremtid. • Vi samtaler om at valg vi tar får konsekvenser for oss selv, men også andre.

BURSDAGSFEIRING I BARNEHAGEN

Denne dagen er barnet i sentrum! Vi markerer bursdager ved at flagget henges opp om morgenen, utenfor barnets avdeling. Barnet får bursdagskrone og bursdagssang, og ulike aktiviteter. Lunsjbordet dekkes med bursdagsduk, og det lages ofte hjemmelaget smoothie som serveres i fruktstunden.

Det er ikke anledning å dele ut bursdagsinvitasjoner i barnehagen. Be gjerne personalet om hjelp til å komme i kontakt med andre foreldre i forbindelse med for eksempel bursdagsfeiring.

NOEN AV VERKTØYENE VÅRE

Språkløyper er en nettbasert kompetansehevingspakke for personalet som gir oss økt kunnskap og gode tips og ideer om gode måter å lese for barn på.

BU er en systematisk måte å arbeide inn begreper på, og skal sikre at alle barna får den rette basisen for videre læring. Dette foregår i hovedsak i førskolegruppa, men også i de dagligdagse situasjonene for alle aldersgrupper.

Realfagsløyper er laget på samme måte som språkløyper, og har fokus på å øke personalets kompetanse innenfor realfag.

Steg for Steg er et systematisk program i arbeidet med å styrke og utvikle barnas sosiale kompetanse. Dette har vi jobbet med i flere år, og vi har så gode erfaringer med det, at vi fortsatt velger å bruke dette hjelpemiddelet.

Start er det samme som Steg for Steg, men er tilpasset de yngste barna.

Alle med er et observasjonsverktøy for barnets helhetlige utvikling. Brukes i forbindelse med foreldresamtaler. Tiltakspermen til **Alle med** brukes til å lage forskjellige opplegg med enkeltbarn og barn i grupper.

TRAS er et observasjonsverktøy spesielt for språklig utvikling. Brukes etter avtale med foreldrene dersom vi er usikre eller lurer på ting i forbindelse med språklig utvikling.

Snakkepakken er en samling ulike spill, eventyr og opplegg for å arbeide både med språk og sosial kompetanse.

Språkkista er en kiste full av konkrete og spennende materiell som bilder, spill, magnettavle, veiledningshefte og CD med sanger, rim og regler til bruk som et verktøy og en inspirasjon i det daglige arbeidet med språkstimulering i barnehagen.

Mattekista inneholder ulike spill for å styrke matematisk utvikling.

«**Grønne tanker, glade barn**» er et pedagogisk opplegg for å legge til rette for at barna skal kunne tørre å snakke om sine følelser.

«**Jeg vet!**» er en kunnskapsbasert læringsressurs for alderstilpasset opplæring om mobbing, vold og overgrep i barnehager og skoler. Innholdet i «Jeg vet» er tilpasset rammeplan for barnehagen og læreplan for skolen. Ressursen er egnet for arbeid med det tverrfaglige temaet Folkehelse og livsmestring i skolen, samt i arbeidet med trygt barnehage- og læringsmiljø. <https://www.jegvet.no/til-den-voksne/hva-er-jeg-vet>

«**Snakke med barn**» er et opplegg utviklet av RVTS. Målsettingen med snakkemedbarn.no er å styrke voksnes ferdigheter til å snakke med barn de er bekymret for på en måte som trygger barnet. RVTS har laget snakkemedbarn.no for at alle voksne som jobber med barn skal få mulighet til å øve på den viktige, men vanskelige samtalen. <https://www.snakkemedbarn.no/>

SAMARBEIDSPARTNERE

For å sikre barnets beste, er det etablert et samarbeid mellom de ulike etatene som har med barn å gjøre. Noen av disse er helsestasjon/helsesykepleier, fysioterapeut, Pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT), barnevernstjenesten (både i egen kommune, og andre kommuner), BUP (barne- og ungdomspsykiatri), logoped, Habiliteringsenheten for barn og unge (Universitetssykehuset Nord-Norge/Tromsø) og de andre barnehagene i Bardu kommune.

I løpet av året har vi 4 fokusmøter med PPT. Møtene er strukturerte, og vi sikrer at de barna som trenger tett oppfølging får det. Ellers er det lav terskel for å avtale digitale refleksjonsmøter med PPT, slik at vi kan få råd og veiledning raskt.

MELDEPLIKT

Alle ansatte i offentlige og private instanser som i f.eks. **barnehage**, skole, helsevesen har en lovfestet plikt til å melde fra til barnevernstjenesten når det er grunn til å tro at et barn blir mishandlet i hjemmet, eller det foreligger andre former for alvorlig omsorgssvikt, eller når et barn har vist vedvarende alvorlige atferdsvansker. Dette er for å ivareta barnet, **til barnets beste!**

HELSE OG SYKDOM

Gi oss beskjed dersom barnet er sykt. Hvis vi har med en pandemi å gjøre, er det egne regler som gjelder. Disse vil i så fall kommuniseres ut fortløpende.

Under normale forhold er det barnets allmenntilstand avgjør om barnet kan være i barnehagen. Det er helt annerledes å være i barnehagen enn hjemme dersom formen ikke er på topp. I barnehagen er det stor aktivitet og mange barn samlet, i motsetning til hjemme hvor det er stille og rolig. Vi ser at barn som kommer for tidlig tilbake ofte bruker lengre tid på å bli helt frisk igjen.

For rask rekonvalesens og minimering av smitte ber vi om at dere overholder smittevernlegens anbefaling i forhold til de to vanligste sykdomsårsakene i barnehagen:

- ✓ Feber: barnet må ha en feberfri dag hjemme før de kommer tilbake til barnehagen.
- ✓ Diaré og oppkast: det skal gå minimum 48 timer etter siste rennende avføring eller oppkast.

Mild/ moderat øyekatarr er en veldig smittsom men ufarlig sykdom som går over av seg selv. Av smittevernhensyn er det ikke nødvendig å ha barnet hjemme så lenge barnets allmenntilstand ikke er redusert. Ved kraftig øyekatarr med rikelig pussdannelse bør barnet holdes hjemme til pussdannelsen har avtatt. Det anbefales da at lege kontaktes for å få vurdert behov for behandling.

Det er spesielt viktig at det varsles om smittsom sykdom slik at barnehagen kan iverksette nødvendige rutiner for å hindre eller minimere smitte. Husk at barnehagen også kan ha barn som er ekstra sårbare for relativt ufarlige sykdomstilstander. Barnehagen medisinerer ikke dersom det ikke er livsnødvendig. Slik medisinerer skjer da etter opplæring av foreldre / helsepersonell.

Selv om det ikke er en sykdom, så tar vi med vår venn hodelusa i dette punktet. Ved forekomst av hodelus MÅ barnehagen varsles og behandling iverksettes umiddelbart.

Forsikringer

Alle barn i barnehagen er kollektivt ulykkesforsikret hos KLP Skadeforsikring. Forsikringen gjelder innenfor barnehagens område i barnehagens åpningstid, også på turer, utflukter o.l. i barnehagens regi. Den gjelder også på direkte vei til/ fra barnehagen.

Når barn skader seg

Selv om barnets sikkerhet er prioritert høyt, hender det at barn skader seg i barnehagen. Små skader blir rensset og plastret i barnehagen. Er vi i tvil om skadens omfang, eller hvis skaden er stor, tar vi umiddelbart kontakt med lege/ tannlege. I disse tilfellene kontakter barnehagen også foreldre/foresatte slik at de kan være sammen med barnet på legekantoret.

Erklæring om barnets helse

§25 i Lov om barnehager sier; «Før et barn begynner i barnehage, skal det legges fram erklæring om barnets helse». På avtalen mellom barnehagen og foreldre/foresatte fylles det ut spesielle opplysninger vedrørende barnets helse m.m.

